

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3652/2023
02.09.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Мاستиловић, Мирјане Андријашевић, Владиславе Милићевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Гојко Алексић, адвокат из ..., против туженог „Sectra Consulting“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Небојша Перовић, адвокат из ..., ради исплате, стицања без основа и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3676/21 од 05.10.2022. године, у седници одржаној 02.09.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3676/21 од 05.10.2022. године у делу става првог изреке у односу на новчано потраживање на име стицања без основа, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3676/21 од 05.10.2022. године у делу става првог изреке у односу на новчано потраживање на име стицања без основа и пресуда Првог основног суда у Београду П1 3602/18 од 13.05.2021. године у ставу трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име стицања без основа исплати укупно 19.642,92 динара и то: 5.357,16 динара са законском затезном каматом од 01.12.2017. године до исплате, 5.357,16 динара са законском затезном каматом од 01.01.2018. године до исплате, 5.357,16 динара са законском затезном каматом од 01.02.2018. године до исплате и 3.571,44 динара са законском затезном каматом од 01.03.2018. године до исплате.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3676/21 од 05.10.2022. године у преосталом делу става првог изреке у односу на потраживање на име неисплаћеног увећања зараде за рад ноћу са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, неисплаћеног дела накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада, накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор и одлуци о трошковима поступка.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3676/21 од 05.10.2022. године у преосталом делу

става првог изреке у односу на потраживање на име неисплаћеног увећања зараде за рад ноћу са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, неисплаћеног дела накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада, накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор и одлуци о трошковима поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3602/18 од 13.05.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати неисплаћено увећање зараде за рад ноћ у периоду од 01.10.2015. године до 30.09.2018. године у укупном износу од 33.297,26 динара са законском затезном каматом на наведени износ у висини од 11.461,85 динара (обрачунато до 04.09.2020. године), те законску затезну камату обрачунату на наведени износ почев од 05.09.2019. године до исплате, као и да за наведени износ главнице уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање у висини према обрачуну надлежних служби (РФ за здравствено осигурање, РФ за ПИО и Националној служби за запошљавање) на дан уплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати неисплаћени део накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада у периоду од 01.10.2015. године до 30.09.2018. године у укупном износу од 10.651,00 динара са законском затезном каматом на наведен износ у висини од 3.862,45 динара (обрачунато до 04.09.2020. године), те законску затезну камату обрачунату на наведени износ почев од 05.09.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име стицања без основа исплати укупно износ од 19.642,92 динара опредељено у појединачним месечним износима са законском затезном каматом, ближе као у том ставу. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор у 2018. години у износу од 27.504,30 динара са законском затезном каматом на наведени износ у висини од 5.261,01 динара (обрачунато до 04.09.2020. године), те законску затезну камату обрачунату на наведен износ почев од 05.09.2019. године до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 117.186,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3676/21 од 05.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3602/18 од 13.05.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничког поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је налази да су испуњени услови за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе у погледу одлучивања о тужбеним захтевима из истоветног чињеничног и правног основа ради стицања без основа накнаде трошкова стручног оспособљавања, усавршавања и стицања посебних знања за рад, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао правноснажну другостепену пресуду у побијаном делу којом је одлучено о тужбеном захтеву ради стицања без основа, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1, у вези са члановима 8. и 383. ЗПП на коју се указује у ревизији, с обзиром да је побијана одлука заснована на чињеничном стању које је утврђено оценом свих доказа у списима извршеном од стране првостепеног суда, дајући оцену о правном значају чињеница битних за примену материјалног права.

Према чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на радном месту службеник обезбеђења – ... у Сектору „НИС“ ... у периоду од 24.07.2015. године до 12.12.2016. године, на основу више закључених уговора о раду на одређено време. Потом је у периоду од 26.07.2017. године до 31.01.2018. године тужилац је био ангажован код туженог на основу два уговора о стручном оспособљавању и усавршавању. У уговорима о оспособљавању и усавршавању од 26.07.2017. године и 16.10.2017. године наведено је да су исти закључени између туженог и тужиоца као незапосленог лица које жели да се стручно усаврши, те је у члану 4. наведено да лице које се стручно усавршава има право на новчану накнаду која се не сматра зарадом у смислу закона. Из Одлуке туженог од 14.02.2016. године утврђено је да се тужени обавезао да за запослене службенике обезбеђења у складу са Законом о приватном обезбеђењу, а на основу њихове молбе, у целости плати трошкове обуке и полагања стручног испита за вршење послова приватног обезбеђења (став 1.). Запослени, након што су упознати да трошкове лиценцирања сnose сами, обратили су се послодавцу и постигли договор да послодавац за њих пронађе најповољније решење које се тиче цене обуке за вршење послова приватној обезбеђења, као и да ће износ који је послодавац уплатио за њих вратити у месечним ратама, одбијањем од зараде (став 2.). Запослени су својим потписом на изјави о прихватању лиценцирања и изјави о динамици одбијања од зарада потврдили да трошкове обуке и полагања стручног испита за вршење послова приватног обезбеђења сnose сами (став 3.). Тужилац је у својеручно потписаној изјави од 07.09.2017. године навео да жели да започне процес обуке ради стицања лиценце неопходне за обављање послова службеника обезбеђења, у складу са одредбама Закона о приватном обезбеђењу, да је упознат да ће сам сносити трошкове лиценцирања и да уколико одустане за време програма лиценцирања (обука и полагање стручног испита) од даљег усавршавања, не може да оствари право на рефундацију трошкова. Према изјави од истог дана 07.09.2017. године, потписаној од стране тужиоца, исти је сагласан да тужени умањи његов лични доходак на име трошкова лиценцирања према вредности и по динамици која је ближе означена у садржају те изјаве. Тужени је те трошкове лиценцирања обустављао од износа месечних примања на име накнаде која је тужиоцу исплаћивана за време стручног оспособљавања и усавршавања, а који су исказани у обрачунским листама као посебна ставка (лиценца) и новчани износи који се на њу односе (за обуку, таксе за лиценцирање, полагање и поновно полагање испита). Након стицања наведене лиценце, тужилац је код туженог засновано радни однос на одређено време дана 23.02.2018. године, који је трајао до 30.09.2018. године.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредбама чланова 49. и 164. Закона о раду и члана 8. Закона о приватном обезбеђењу,

усвојили тужбени захтев за рефундацију износа који је тужени обуставио од зараде тужиоцу на име трошкова обуке и полагања стручног испита ради стицања потребне лиценце, с обзиром на то да је послодавац дужан да запосленом омогући образовање, стручно оспособљавање и усавршавање кад то захтева потреба процеса рада и увођење новог начина организације рада, а трошкове образовања, стручног оспособљавања и усавршавања обезбеђују се из средстава послодавца и других извора у складу са законом и општим актом.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су обавезали туженог да тужиоцу на име стицања без основа исплати тражене месечне износе.

Према одредби члана 49. став 1. и 3. Закона о раду, послодавац је дужан да запосленом омогући образовање, стручно оспособљавање и усавршавање када то захтева потреба процеса рада и увођење новог начина и организације рада. Трошкови образовања, стручног оспособљавања и усавршавања обезбеђују се из средстава послодавца и других извора у складу са законом и општим актом.

Одредбама Закона о приватном обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 104/13...87/18), прописано је да послове приватног обезбеђења могу вршити правна лица, предузетници и физичка лица која имају лиценцу за вршење послова приватног обезбеђења издату од стране Министарства (члан 8.), да трошкове организовања и спровођења стручних испита сноси лице које полаже стручни испит, односно правно лице код ког је лице које полаже испит запослено (члан 14. став 5.), те да положена лиценца услов за обављање послова службеника обезбеђења од 01.01.2017. године (члан 88.).

Чланом 201. Закона о раду, предвиђена је могућност ангажовања лица ван радног односа, дакле без заснивања радног односа под одређеним условима и то уговором о стручном оспособљавању ради обављања приправничког стажа, односно полагања стручног испита, кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци и уговором о стручном усавршавању ради стручног усавршавања и стицања посебних знања и способности за рад у струци, односно обављања специјализације, за време утврђено програмом усавршавања, односно специјализације, у складу са посебним прописом. Послодавац лицу на стручном оспособљавању или усавршавању може да обезбеди новчану накнаду и друга права, у складу са законом, општим актом или уговором о стручном оспособљавању и усавршавању. Оба уговора се закључују у писаном облику а наведена новчана накнада не сматрају се зарадом у смислу Закона о раду.

У конкретном случају према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у својству лица које се стручно оспособљава, а ради оспособљавања, усавршавања и стицања посебних знања и вештина за самостални рад на пословима физичко-техничког обезбеђења, са туженим закључио уговоре о стручном оспособљавању и усавршавању дана 26.07.2017. године и 16.10.2017. године. Такво ангажовање по наведеним уговорима је рад ван радног односа, за који је остварио уговорену новчану накнаду. Тужиоцу је као лицу на стручном оспособљавању и усавршавању, омогућено као и запосленима код туженог који су обављали послове физичко-техничког обезбеђења, да тужени претходно (у целини) плати трошкове обуке и полагања стручног испита, односно стицања лиценце за вршење послова приватног обезбеђења,

што је услов за обављање тих послова у складу са наведеним посебним прописом Законом о приватном обезбеђењу и истовремено је тужилац писаном изјавом прихватио да те трошкове надокнади туженом, тако што ће се његова примања на име трошкова лиценцирања умањити према вредности и по динамици која су ближе означена у садржају те изјаве.

Следом изнетог, имајући у виду правну природу закључених уговора о стручном оспособљавању и усавршавању којима се не заснива радни однос, као и садржину ангажовања тужиоца код туженог по основу тих уговора, то тужилац у својству лица које се стручно оспособљава, а ради оспособљавања, усавршавања и стицања посебних знања и вештина за самостални рад на пословима физичко-техничког обезбеђења и с тим у вези стицања лиценце, није запослено лице код туженог, због чега нема услова за примену одредбе члана 49. став 3. Закона о раду и члана 14. став 5. Закона о приватном обезбеђењу, како то погрешно закључују нижестепени судови. Осим тога, по оцени Врховног суда не може се прихватити ни становиште нижестепених суда да изјава тужиоца од 07.09.2017. године (у којој наводи да уколико одустане за време програма лиценцирања од даљег усавршавања неће остварити право на рефундацију трошкова) установљава обавезу туженог да тужиоцу исплати предметно новчано потраживање. Ово из разлога што се ради о једностраној изјави, а закљученим уговорима о стручном оспособљавању и усавршавању, тужени такву обавезу није преузео.

Како се у конкретном случају не ради о законској, нити уговорној обавези туженог да сноси трошкове организовања и спровођења стручних испита, а који су уз сагласност тужиоца сукцесивно у месечним износима обустављани од његове уговорене новчане накнаде, то тужилац неосновано потражује наплаћени новчани износ са затезном законском каматом у смислу чланова 210. и 214. ЗОО.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије туженог на основу члана 404. ЗПП, по оцени Врховног суда, нису испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији туженог у односу на одлуку о тужбеном захтеву за исплату увећане зараде за рад ноћу, неисплаћеног дела накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада и исплату за неискоришћени годишњи одмор, јер у том делу побијана другостепена пресуда не одступа од праксе суда у истим чињенично-правним споровима, нити је потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана.

Из наведених разлога, на основу члана 404. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

Врховни суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и нашао да ревизија тужене није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора

побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра, по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужилац је тужбу поднео 28.11.2018. године. Вредност предмета спора у побијаном делу износи 80.578,02 динара.

Овај спор не односи се на заснивање, постојање и престанак радног односа из члана 441. Закона о парничном поступку, већ се односи на новчано потраживање, те како вредност предмета спора побијаног дела правноснажне одлуке очигледно не прелази динарску противвредност од 40.000,00 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, изјављена ревизија није дозвољена.

Из наведених разлога, на основу члана 413. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**